

Verenigde Naties herbevestigen geweld op vrouwen als een inbreuk op de mensenrechten

Van 4 maart tot en met 15 maart vond in New York de 57^e sessie plaats van de 'Commission on the Status of Women', kortweg de 'CSW'. Dit is het belangrijkste beleidsorgaan van de VN voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Elk jaar belicht men een ander thema. Dit jaar stond de CSW in het teken van 'geweld op vrouwen'. Een heikel onderwerp, want tien jaar geleden, in 2003, slaagde de CSW er niet in om wereldwijd een vuist te maken tegen geweld op vrouwen. De vergadering eindigde toen zonder gezamenlijke besluiten.

Binnen de Verenigde Naties zijn er tal van staten en vertegenwoordigers van godsdiensten die de vooruitgang van vrouwenrechten actief belemmeren. Vooral de zogeheten 'seksuele en reproductieve rechten' van vrouwen staan onder druk. Die rechten handelen over de zelfbeschikking van vrouwen over hun lichaam, seksualiteit en vruchtbaarheid. Ook binnen de Europese Unie is hierover geen eensgezindheid. Zo bevocht Malta (volgens sommigen "het diplomatieke paard van Troje van het Vaticaan binnen de Europese Unie") een consensus van een half miljard Europeanen, nog voor de discussie in de CSW werkelijk was gestart.

Tegenstand tegen vrouwenrechten

Net als vorig jaar boycotten 17 staten – vooral conservatieve moslimlanden, maar ook bijvoorbeeld Rusland en het Vaticaan - de zitting. Ze weigerden te aanvaarden dat ook vrouwen seksuele rechten hebben. Deze strijd is niet nieuw maar wordt elk jaar heviger en met meer middelen gevoerd. Conservatieve krachten wilden ook dit jaar niet aanvaarden dat godsdienst en traditie nooit een excuus zijn voor geweld op vrouwen.

Zo noemde de Egyptische 'Moslimbroederschap' op 13 maart de tussentijdse conclusies "achterbaks, tegenstrijdig aan de principes van de Islam en een ondermijning van familiewaarden." Volgens deelnemers van de conferentie stelden diplomaten van het Vaticaan tijdens de CSW meer amendementen voor dan eender welk ander land. Daarbij was het doel "het tegenhouden van vooruitgang tegen geweld op ongehuwde vrouwen [...] en de toegang tot abortus na verkrachting."

Bepaalde Afrikaanse landen weigerden ook verwijzingen op de nemen naar de resoluties 1325 en 1820 van de VN-Veiligheidsraad. Die resoluties willen enerzijds vrouwen beschermen in tijden van oorlog, maar hen anderzijds ook versterken en bekrachtigen als vredestitchers. Deze resoluties waren in het verleden al goedgekeurd, het is dus bitter dat die weer in vraag werden gesteld. Dat Afrikaanse landen met een schrikbarende hoeveelheid seksueel geweld tijdens oorlogen het belang van de resoluties wilden ontkennen, toont aan dat bepaalde landen echt niet in het belang van hun vrouwelijke inwoners handelen.

Het is soms moeilijk te begrijpen waarom de tegenstand zo fel is tegen iets zo vanzelfsprekend als bescherming tegen geweld. De organisatie AWID (www.awid.org) benoemde dit als 'het bewust uitgommien van het probleem'. Bepaalde landen trachten de taal weg te vegen die nodig is om de onderdrukking van vrouwen als probleem te erkennen. Daarbij doet het er niet toe of men het heeft over verkrachting, selectieve abortus, partnergeweld of de bescherming van seksuele minderheden. Zonder referentiekader om een probleem bloot te leggen, zo lijkt men te denken, is er ook geen probleem dat men dient aan te pakken.

Dan toch een gemeenschappelijke conclusie

Luttele uren voor het einde van de CSW leek het erop dat meisjes en vrouwen wereldwijd zich ook dit jaar niet zouden kunnen verheugen op een VN-besluit tegen geweld. Maar dankzij de hardnekkige toewijding van talloze activisten en onderhandelaars kwam men uiteindelijk toch tot een bitterzoet akkoord.

De grote 'overwinning' van de CSW is dat zij erin is geslaagd om de bescherming van vrouwen tegen geweld te doen erkennen als belangrijker dan culturele of religieuze vrijheden, en dit ongeacht de aanhoudende aanvallen van ideologische tegenstanders.

Ban Ki-Moon, de Secretaris-Generaal van de VN, verklaarde dat de lidstaten nu de verantwoordelijkheid hebben om dit akkoord in daden om te zetten. "Geweld tegen vrouwen is een gruwelijke inbreuk op de rechten van de mens, een wereldwijde bedreiging, een gevaar voor de volksgezondheid en een moreel schandaal. Waar of hoe een meisje of een vrouw ook leeft, [...] zij heeft het recht om te leven zonder angst."

Ons standpunt

De Vrouwenraad is voorzichtig tevreden met de conclusies van de CSW. Op basis van dit akkoord kan in de toekomst verder worden gebouwd. Het maakt ons blij dat de Verenigde Naties herbevestigen dat de gelijke mensenrechten van vrouwen belangrijker zijn dan culturele eigenheden of godsdienstige bepalingen. Indien men dat niet (opnieuw) had willen bekrachtigen, zou dat de vooruitgang van gelijke vrouwenrechten ernstig op de helling hebben gezet.

De Vrouwenraad betreurt wel dat de bescherming van seksuele minderheden (in deze: homoseksuele-, interseksuele- en transgender-vrouwen) de eindconclusie niet heeft gehaald. Dat was voor teveel landen een brug te ver en stond dus een gezamenlijke verklaring in de weg. Wij vinden het erg dat ook dit jaar de positie van sommige vrouwen als pasmunt tussen landen diende.

Tenslotte roept de Vrouwenraad op tot waakzaamheid ten opzichte van de rol van godsdiensten binnen de CSW. Zo gebruikte het Vaticaan haar sterke morele positie als 'permanente waarnemer' om met alle mogelijke middelen de vooruitgang van de rechten van vrouwen af te remmen. Andermaal is gebleken dat conservatieve religies een enorm gewicht blijven hebben op kwesties van ethiek of mensenrechten. Dat betekent voor vrouwen concreet dat wij nooit onze rechten voor vanzelfsprekend mogen nemen, aangezien bepaalde krachten deze terug willen schroeven.

Magda De Meyer

Voorzitster Vrouwenraad

Meer informatie: <http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/index.html>